

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 21. 5. 2018
Čj. MSP-745/2017-OJD-SPZ/2
Počet listů: 2
Přílohy: 5

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

Věc: obv. zemř. P.S. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy: 1) ověřená kopie rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 14. 3. 1958 sp. zn. 1 T 25/58
2) předkládací zpráva VÚA č.j. MO 221493/2017-211100 ze dne 1. 11. 2017
3) ověřená kopie Rejstříku T bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech
4) kopie podnětu ke stížnosti pro porušení zákona JUDr. L. M. ze dne 7. 10. 2017
5) ověřená kopie rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 12. 12. 1957 sp. zn. T 208/57

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obv. zemř. P.S.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 14.3.1958 sp.zn. 1 T 25/58.

Rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 14.3.1958 sp.zn. 1 T 25/58 byl obv. P.S. uznán vinným trestnými činy 1) ohrožení bojového ducha podle § 294 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších právních předpisů, a 2) vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestního

zákona, ve znění pozdějších právních předpisů. Za tyto trestné činy byl obv. P.S. uložen trest odnětí svobody v trvání 1 roku nepodmíněně.

Předmětných trestných činů se obviněný podle výroku tohoto rozsudku dopustil tím, že

- 1) Někdy v prosinci 1957 u svého útvaru na PVS za přítomnosti v rozsudku uvedených vojínů pronášel výroky, kterými popuzoval proti vojenské službě (z důvodu své víry).
- 2) Z důvodu náboženského přesvědčení jako adventista sedmého dne se odmítl účastnit dne 11.1.1958 čištění bojové techniky a nadále odmítal plnit své povinnosti vždy v pátek od západu slunce do soboty do západu slunce.

Rozsudek nabyl právní moci dne 23. 3. 1958.

Žádná z oprávněných osob nepožádala o provedení přezkumného řízení podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Po prošetření věci nelze s citovaným rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech souhlasit, a to z následujících důvodů.

Podle § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zák. č. 64/1956 Sb., trestní řád, bylo účelem tohoto zákona upravit řízení o trestných činech tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.

Podle § 6 odst. 1 písm. e) téhož zákona trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, proti tomu, proti němuž dřívější trestní stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem nebo bylo soudem nebo prokurátorem zastaveno, pokud nebyla povolena obnova.

Podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších právních předpisů, se trestného činu vyhýbání se služební povinnosti dopustil ten, kdo se úmyslně vyhnul plnění služební povinnosti nebo služebního úkonu tím, že padělal listinu, předstíral nemoc, použil jiného úskoku nebo se odvolával na náboženské nebo jiné přesvědčení.

Podle § 294 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších právních předpisů, se trestného činu ohrožení bojového ducha dopustil ten, kdo nejméně před dvěma vojenskými osobami svými výroky nebo jinak popuzoval proti službě nebo představenému, nebo kdo mezi vojenskými osobami šířil malomyslnost nebo jinak podrýval jejich bojeschopnost.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem tohoto zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou

a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 téhož posledně uvedeného zákona činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci je nutno při přezkumném řízení vycházet z účelu zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním sledoval zákonodárce především odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování tak, jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy obv. P.S. byl v podstatě odsouzen pro své náboženské přesvědčení. Navíc v době rozhodování bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech nebylo zohledněno, že jmenovaný svým jednáním toliko uplatnil právo na svobodu svědomí zaručené v ust. § 15 odst. 1 Ústavy ze dne 9. 5. 1948. Dále je třeba konstatovat, že Ústava z roku 1948 sice svobodu svědomí formálně zaručovala, avšak navazující norma nižší právní síly vydána nebyla. Právo na svobodu svědomí přitom nelze zaměňovat se svobodou víry ani se svobodou náboženskou, zejména když motiv jednání pod imperativem svědomí je v případě odmítání vojenské služby nutno považovat za určující (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 26.3.2003, sp. zn. Pl. ÚS 42/02). Obviněný P.S. tedy neměl možnost získat individuální úlevu při plnění služební povinnosti ani vykonávat alternativní službu beze zbraně, jelikož tato neexistovala, a proto nemohl dostat svým zákonným povinností, aniž by se dostal do rozporu se svým vlastním svědomím. Jeho jednání tak, jak je popsáno v napadeném rozsudku, tedy není a nebylo trestným činem pro absenci jeho imanentního znaku – protiprávnosti.

V posuzované věci byla rovněž porušena zásada „ne bis in idem“, jelikož odsouzení, které je předmětem stížnosti pro porušení zákona předcházelo jiné dřívější odsouzení P.S., který byl rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 12.12.1957 sp.zn. T 208/57 odsouzen pro trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/50 Sb. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, jak vyplývá z rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 12.12.1957 sp.zn. T 208/57, který je součástí přílohy. V nyní posuzované věci tak jde o druhé odsouzení osoby obviněného za vojenský trestný čin spáchaný z náboženských pohnutek.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v daném případě došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného P.S. a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne ze dne 14.3.1958 sp.zn. 1 T 25/58, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí, zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určité zadostiučinění obviněnému, který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu, resp. jeho pozůstalým.

S přihlédnutím k důkazní i procesní situaci, kdy reálně nepřipadá v úvahu doplňování dokazování, se domnívám, že je možné a vhodné, aby Nejvyšší soud též sám rozhodl o zproštění obviněného obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 14.3.1958, sp. zn. 1 T 25/58, byl v neprospěch obviněného zemř. P.S. porušen zákon v ustanovení § 1 odst. 1 a § 6 odst. 1 písm. e) zák. č. 64/1956 Sb., tr. řádu, ve vztahu k ust. § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, a § 294 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších právních předpisů,
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu rozsudek bývalého Vojenského obvodového soudu v Karlových Varech ze dne 14.3.1958, sp. zn. 1 T 25/58, zrušil a dále zrušil i všechna další rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. řádu a podle § 226 písm. b) tr. řádu zprostil obviněného zemřelého P.S. obžaloby pro skutek spočívající v tom, že někdy v prosinci 1957 u svého útvaru na PVS za přítomnosti jmenovaných vojáků pronášel výroky, blíže uvedené ve spise, kterými popuzoval proti vojenské službě, čímž měl spáchat trestný čin ohrožení bojového ducha podle § 294 odst. 1 tr. zák. č. 86/1950 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, a pro skutek spočívající v tom, že z důvodů náboženského přesvědčení jako adventista sedmého dne odmítl zúčastnit se dne 11. 1. 1958 čištění bojové techniky a nadále odmítal plnit své povinnosti vždy v pátek od západu slunce do soboty do západu slunce, čímž měl spáchat trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zák. č. 86/1950 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, neboť v žalobním návrhu označené skutky nejsou trestnými činy.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [3 Tz 12/2018](#)